

مجموعه تاریخ شفاهی سیاست خارجی جمهوری اسلامی ایران - ۹

گفتگوهای تمدن‌ها:

زمینه‌ای نو در تنش‌زدایی، اعتمادسازی و گسترش
روابط بین‌المللی

خاوران دیپلماتیک و سیاسی دکتر سیدمحمد صدر، سال ۱۳۷۹

تدوین و تنظیم

واحد تاریخ شفاهی وزارت امور خارجه

معاونت پژوهشی و مطالعاتی مرکز مطالعات سیاسی و بین‌المللی

تهران - ۱۳۹۷

فهرست نویسی پیش از انتشار

سرشناسه: صدر، سیدمحمد، ۱۳۳۰ -

عنوان و نام پدیدآور: گفتگوی تمدن‌ها: زمینه‌ای نو در تنش‌زدایی، اعتمادسازی، و گسترش روابط بین‌المللی (خطرات دیپلماتیک و

سیاسی دکتر سیدمحمد صدر سال ۱۳۷۹ / تهیه‌کننده: واحد تاریخ شفاهی وزارت امور خارجه؛ [برای]

معاونت پژوهشی و مطالعاتی.

مشخصات نشر: تهران: وزارت امور خارجه، اداره چاپ و انتشارات، ۱۳۹۷.

مشخصات ظاهری: ۴۵۰ ص.

فروست: مجموعه تاریخ شفاهی سیاست خارجی جمهوری اسلامی ایران: ۹.

شابک: ۲- ۸۶۱-۳۶۱-۹۶۴-۹۷۸

بها: ۴۸۰۰۰۰ ال.

یادداشت: پایه.

موضوع: صدر، محمد، ۱۳۳۰ - - خطرات.

موضوع: صدر، محمد، ۱۳۳۰ - - سفرها - خطرات.

موضوع: سیاست‌مداران - ایران - خطرات.

موضوع: دیپلمات‌ها - ایران - خطرات

موضوع: ایران - روابط خارجی - ۱۳۷۶-۱۳۸۴

موضوع: ایران - سیاست - کویت - ۱۳۷۶-۱۳۸۴

شناسه افزوده: علی‌بخشی، حسن، ۱۳۴۷ -

شناسه افزوده: ایران. وزارت امور خارجه. مرکز مطالعات سیاسی و بین‌المللی. معاونت پژوهشی و مطالعاتی.

شناسه افزوده: ایران. وزارت امور خارجه. اداره چاپ و انتشارات.

رده بندی کنگره: ۱۳۹۷ آ ۳ ۳۶ ص / DS ۱۶۷۰

رده بندی دیویی: ۹۵۵/۰۸۳۰۹۲

شماره کتابشناسی ملی: ۵۳۸۷۳۰۶

گفتگوهای تمدن‌ها: زمینه‌ای نو در تنش‌زدایی، اعتمادسازی و گسترش

روابط بین‌المللی

خطرات دیپلماتیک و سیاسی دکتر سیدمحمد صدر، سال ۱۳۷۹

به کوشش: حسن علی‌بخشی

شمارگان: ۵۰۰ نسخه

چاپ اول: ۱۳۹۷

هماهنگی امور نشر: بیتا طهرانیان

صفحه‌آراء: سحر حسینی صنعتی

صفحه‌آرایی، طراحی، لیتوگرافی، چاپ و صحافی:

اداره چاپ و انتشارات وزارت امور خارجه

دفتر مرکزی: تهران، خیابان شهید باهنر (نیاوران)، خیابان شهید آقایی، چاپ و انتشارات وزارت امور خارجه

تلفن: ۲۲۸۲۵۶۵. نمابر: ۲۲۲۹۷۰۲۹

فروشگاه شماره ۱: تهران، خیابان شهید باهنر (نیاوران)، خیابان شهید آقایی

تلفن: ۲۲۸۰۲۶۶۲

فروشگاه شماره ۲: تهران، خیابان انقلاب، خیابان ۱۲ فروردین، ساختمان ناشران، طبقه همکف پلاک ۱۶/۲۲

تلفن: ۰۲۱-۶۶۴۴۹۰۳۱۵. تلفن فاکس: ۰۲۱-۶۶۴۵۲۲۹۰. تلفن همراه: ۰۹۲۵۹۳۰۴۳۷۱

فهرست مطالب

۹	 پیشگفتار
۱۱	 مقدمه
۱۳	 امضاء دفتر، ادب‌ود در سفارت تونس در تهران
۱۵	 سفر علی عبدالله صالح، رئیس‌جمهور یمن به تهران
۱۷	 دیدار علی عبدالله صالح، جناب آقای خاتمی، رئیس‌جمهور
۲۱	 سفر امیل لحود، رئیس‌جمهور لبنان به ایران
۲۲	 دیدار امیل لحود با جناب آقای خاتمی، رئیس‌جمهور
۲۹	 رحلت جان‌سوز حجت‌الاسلام والعلوم علی حجتی کرمانی
۳۶	 مراسم تشییع در تهران
۳۷	 مراسم تشییع در قم
۳۸	 مجلس ترحیم در مسجد ارگ تهران
۳۸	 پیام تسلیت حضرت آیت‌الله خامنه‌ای
۴۰	 مراسم شب هفت
۴۳	 سفر به غرب آفریقا
۴۴	 ورود به گینه
۴۵	 دیدار با ژنرال لانسانا کنته، رئیس‌جمهور گینه
۵۱	 دیدار با لمین سیدی‌مه، نخست‌وزیر گینه
۵۷	 برگزاری سمینار منطقه‌ای سفرای جمهوری اسلامی در غرب آفریقا
۵۷	 حادثه فراموش‌نشده گینه
۶۲	 ورود به سنگال
۶۳	 دیدار با عبدالله واد، رئیس‌جمهور سنگال
۶۷	 دیدار با شیخ تیجان گادیو، وزیر امور خارجه سنگال

بازدید از خانه بردگان ۷۱

سفر شیخ حمد بن خلیفه آل ثانی، امیر قطر به تهران ۷۷

دیدار امیر قطر با جناب آقای خاتمی، رئیس جمهور ۷۸

جلسه شورای معاونین وزارت امور خارجه در رابطه با مصر ۸۲

سفر به پنج کشور عربی ۸۳

سفر به اردن و دیدار با ملک عبدالله دوم ۸۸

سفر تونس و دیدار با آقای فاروق قدومی، رئیس دایره سیاسی سازمان آزادیبخش فلسطین ۹۹

دیدار ازین "عبد بن علی، رئیس جمهور تونس ۱۱۲

دیدار با بشار اسد، رئیس جمهور سوریه (دمشق ۱۳۷۹/۵/۱۸) ۱۲۲

ملاقات با فاروق "رح" وزیر امور خارجه سوریه ۱۳۱

دیدار با امیل لحود، رئیس جمهور لبنان (بیروت) ۱۴۰

دیدار با سلیم الحص، نخست وزیر لبنان ۱۵۷

دیدار با شیخ محمد مهدی شمس الدین، رئیس مجلس اعلای شیعه لبنان ۱۶۰

دیدار با علامه سید محمد حسین فضل الله، علمای لبنان ۱۶۳

ملاقات با سید حسن نصر الله، دبیر کل حزب الله لبنان ۱۷۰

دیدار با امیر عبدالله ۱۷۵

دیدار با ملک فهد، پادشاه عربستان سعودی ۱۸۴

سفر به لبنان و سوریه ۱۸۹

ملاقات با بشار اسد، رئیس جمهوری سوریه ۱۹۱

ملاقات با عماد العلمی، عضو دفتر سیاسی جنبش مقاومت اسلامی فلسطین (حماس) ۲۰۸

ملاقات با سرهنگ ابو موسی، دبیر کل جنبش فتح ۲۱۳

ملاقات با اعضای دفتر سیاسی جبهه خلق برای آزادی فلسطین (جیش) ۲۱۹

ملاقات با محمود حمود، وزیر امور خارجه لبنان ۲۲۴

ملاقات با سید حسن نصر الله، دبیر کل حزب الله ۲۲۹

ملاقات با امیل لحود، رئیس جمهوری لبنان ۲۳۵

- ۲۳۹..... ملاقات با نبیه بری، رئیس مجلس نمایندگان لبنان
- ۲۴۷..... ملاقات با رفیق حریری، نخست‌وزیر لبنان
- ۲۶۱..... برگزاری سمینار منطقه‌ای با حضور سفرای جمهوری اسلامی ایران
- ۲۶۲..... برگزاری جلسه انتفاضه
- ۲۶۳..... سفر نخست‌وزیر سوریه به تهران
- ۲۶۳..... دیدار مصطفی میرو، نخست‌وزیر سوریه با جناب آقای دکتر حسن حبیبی
- ۲۶۷..... دیدار مصطفی میرو، نخست‌وزیر سوریه با جناب آقای خاتمی، رئیس‌جمهور
- ۲۶۹..... نارضایتی آقای خاتمی از وزیر خارجه‌اش
- ۲۷۰..... دیدار نخست‌وزیر سوریه با مقام معظم رهبری
- ۲۷۲..... ملاقات با سفیر عربستان در ایران
- ۲۷۴..... ملاقات با سفیر سوئیس در ایران
- ۲۷۶..... شرکت در مراسم افطاری رهبری
- ۲۷۸..... شرکت در ضیافت افطاری آقای خاتمی
- ۲۸۱..... جلسه خبر
- ۲۸۳..... پیام آیت الله وحید خراسانی به آقای خاتمی، رئیس‌جمهور
- ۲۸۴..... ملاقات با آیت الله هاشمی شاهرودی، رئیس قوه قضاییه
- ۲۸۷..... برگزاری سمینار سفرای جمهوری اسلامی ایران در منطقه خلیج فارس
- ۲۹۰..... اظهارات احمد جبرئیل در خصوص سرنوشت امام موسی صدر
- ۲۹۳..... سفر اوباسانجو، رئیس‌جمهور نیجریه به تهران
- ۲۹۴..... دیدار اوباسانجو با جناب آقای خاتمی، رئیس‌جمهور

- دیدار اوباسانجو با حضرت آیت الله خامنه‌ای..... ۲۹۶
- امضاء اسناد و بدرقه رسمی اوباسانجو..... ۲۹۹
- قدردانی دبیرکل سازمان ملل متحد از جناب آقای خاتمی، رئیس جمهور..... ۳۰۱
- تشییع جنازه آقای شیخ شمس الدین، رئیس مجلس اعلای شیعیان لبنان..... ۳۰۲
- ملاقات با سید حسن نصرالله، دبیر کل حزب الله..... ۳۰۵
- سفر رفیقه حریری، نخست وزیر لبنان به تهران..... ۳۰۹
- ملاقات رفیق حریری، نخست وزیر لبنان با آیت الله خامنه‌ای..... ۳۰۹
- ملاقات رفیق حریری، نخست وزیر لبنان با جناب آقای خاتمی، رئیس جمهور..... ۳۱۴
- ملاقات رفیق حریری، نخست وزیر لبنان با دکتر حبیبی، معاون اول رئیس جمهور..... ۳۱۸
- سفر نخست وزیر مصر به تهران..... ۳۲۱
- ملاقات عبدالرحمن یوسفی، نخست وزیر مصر با حضرت آیت الله خامنه‌ای..... ۳۲۲
- ملاقات عبدالرحمن یوسفی، نخست وزیر مصر با آقای خاتمی، رئیس جمهور..... ۳۲۵
- ملاقات عبدالرحمن یوسفی، نخست وزیر مصر با دکتر حبیبی، معاون اول رئیس جمهور..... ۳۲۹
- سفر معاون نخست وزیر عمان به تهران..... ۳۳۵
- ملاقات فهد بن محمود، معاون نخست وزیر عمان با جناب آقای خاتمی، رئیس جمهور..... ۳۳۵
- ملاقات فهد بن محمود، معاون نخست وزیر عمان با دکتر حبیبی، معاون اول رئیس جمهور..... ۳۳۸
- سفر بشار اسد، رئیس جمهور سوریه به تهران..... ۳۴۳
- ملاقات بشار اسد با جناب آقای خاتمی، رئیس جمهور..... ۳۴۵
- جلسه شورای عالی حج در حضور جناب آقای خاتمی، رئیس جمهور..... ۳۵۶
- سفر به زیمبابوه..... ۳۵۹
- سمینار سفرای جمهوری اسلامی ایران در شرق و جنوب آفریقا..... ۳۶۱
- ملاقات با مانانگا گوا، رئیس مجلس زیمبابوه..... ۳۸۱
- ملاقات با رابرت موگابه، رئیس جمهور زیمبابوه..... ۳۸۴

- سفر به غنا ۳۹۳
- ملاقات با آقای علیو ماهاما، معاون رئیس جمهور غنا ۳۹۶
- بازدید از دانشگاه اسلامی، حوزه اهل بیت (ع) و درمانگاه هلال احمر ۳۹۷
- جلسه شورای عالی امنیت ملی ۴۰۰
- سفر به سودان ۴۰۵
- ملاقات با آقای مر البشیر، رئیس جمهور سودان ۴۰۸
- ملاقات با احمد ابراهیم طاهر، رئیس مجلس عالی سودان ۴۱۳
- ملاقات اعضای شورای عالی حج با آیت الله خامنه‌ای ۴۱۶
- تصمیم‌گیری در مورد درخواست تجدیدنظر آقای تاج‌زاده ۴۱۸
- ضمائم ۴۲۱

پیشگفتار

تحولات سال ۱۳۷۹ در منطقه خاورمیانه و خلیج فارس که موضوع این کتاب است، سال توجه جمهوری اسلامی ایران به روابطش با کشورهای عربی و آفریقایی در یک قالب تعریف شده است. سالی که ارائه چهار گنگوی تمدن‌ها از سوی جمهوری اسلامی ایران با اقبال بسیار خوبی از سوی این کشورها رو بر داشت. و کتاب اعتبار بین‌المللی خوبی برای کشورمان رقم زد تا جایی که آقای کوفی عنان، دبیر کل وقت، در ماه ملل ملی مراسمی از این اقدام تقدیر نمود.

بی‌شک این کتاب حاوی مطالب دست‌اول و مهمی است که با توجه به روابط پرتلاطم برخی از کشورهای عربی با کشورمان می‌تواند برای پژوهشگران و علاقه‌مندان مسائل سیاسی، منطقه‌ای و بین‌المللی مهم باشد، زیرا از زمان شروع این خاطرات تا زمان چاپ آن‌ها، اتفاقات مهمی در منطقه رخ داده و روابط کشورمان با برخی از این کشور دچار فراز و نشیب و تحولات عظیم و وسیعی شده است.

بسیار خرسندم که مجموعه حاضر تحت عنوان گفتگوی تمدن‌ها، زمینه‌ای نو در تنش‌زدایی، اعتماد سازی و گسترش روابط بین‌المللی به‌عنوان چهارمین کتاب خاطرات جناب آقای دکتر سید محمد صدر، معاون اسبق امور کشورهای عربی و آفریقایی وزارت امور خارجه و عضو فعلی مجمع تشخیص مصلحت نظام به‌عنوان نهمین کتاب تاریخ شفاهی سیاست خارجی تدوین و در اختیار علاقه‌مندان قرار می‌گیرد.

مجموعه حاضر نتیجه ۱۸ نشست مشترک میان دکتر صدر و واحد تاریخ شفاهی در دفتر ایشان در مرکز مطالعات سیاسی و بین‌المللی وزارت امور خارجه است. البته در این مجموعه از خاطرات مکتوب ایشان نیز در حجم قابل توجهی استفاده شده است. از فرصت استفاده می‌کنم و از همکاران عزیزم در واحد تاریخ شفاهی سرکار خانم معصومه کارخانه و سیده فاطمه علی بخشی که در تهیه این مجموعه تلاش و مساعدت نموده‌اند و همچنین از شورای نشر و اداره چاپ و انتشارت وزارت امور خارجه که امکان چاپ آن را فراهم آورده‌اند، تقدیر می‌نمایم.

حسن علی بخشی

رئیس واحد تاریخ شفاهی

مرکز مطالعات سیاسی و بین‌المللی